

PASVALIO LOPŠELIO-DARŽELIO „EGLUTĖ“ VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pasvalio lopšelio- darželio „Eglutė“ (toliau – Lopšelis-darželis), veiklos kokybės įsivertinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo tikslą, uždavinius, principus, įsivertinimo modelį ir jo taikymą.

2. Aprašas parengtas vadovaujantis „Mokyklų, vykdančių ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodinėmis rekomendacijomis“, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. DV-98.

3. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimas yra planinga veikla, sistemingas veiklos ir rezultatų naudojimo tyrimas, padedantis nustatyti, kaip pasiekiami strateginio, metinio veiklos planų tikslai, kokius tikslus gali kelti ateičiai, tobulinti veiklą geros mokyklos link.

4. Įsivertinimas yra vienas iš esminių Lopšelio-darželio veiklos veiksmų, padedančių užtikrinti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios mokyklos veiklos kokybę. Įsivertinimu siekiama kurti besimokančią bendruomenę, kurioje nuolatinė viso Lopšelio-darželio bendruomenės refleksija, savianalizė, visų lygių tarpusavio bendradarbiavimas, dėmesys aktualiausiems Lopšelio-darželio veiklos aspektams, lemiantiems ugdymo kokybę, būtų esminiai.

5. Šiame Apraše vartojamos pagrindinės sąvokos:

Įsivertinimas – Lopšelio-darželio darbuotojų atliekamas kokybės užtikrinimo procesas, integrali Lopšelio-darželio veiklos dalis, skatinanti nuolatinę savistabą, refleksiją ir dialogą. Įsivertinimas padeda Lopšelio-darželio bendruomenei nustatyti stipriąsias Lopšelio-darželio veiklos sritis, Lopšelio-darželio veiklą grindžiančius vertybinius principus, identifikuoti išskylančius iššūkius ir numatyti įrodymais grįstų sprendimų priėmimą Lopšelyje-darželyje.

Kriterijai – rodikliui būdingi požymiai, išsamiai apibūdinantys jį ir nurodantys vertinimo pagrindą. Tai aiškūs teiginiai, aprašantys Lopšelio-darželio veiklos praktiką. Vertinama veikla yra lyginama su kriterijais ir, remiantis jais, sprendžiama, kokio lygio veikla šiuo metu yra vykdoma. Remiantis kriterijais, rodikliai gali būti įvertinami kiekybiškai ir (ar) kokybiškai.

Lopšelis-darželis – šiame Apraše yra institucija, vykdanči ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas.

Rodiklis – konkretus ir patikimas ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančio Lopšelio-darželio aukštos kokybės esminių ir pageidaujamų veiklos savybių aprašymas. Rodiklis yra duomuo, matavimo pagrindas, padedantis įvertinti/apibrėžti daugiaplanę ir sudėtingą Lopšelio-darželio veiklą, numatyti tobulinimo kryptį.

Vertinimas – sistemingas procesas, kuriuo metu renkama, analizuojama metodologiškai pagrįsta informacija apie Lopšelio-darželio veiklą ir palyginama su tam tikrais nustatytais ir aiškiais standartais. Vertinimas apima savyje ir įvertinimo elementą – remdamasis vertinamos veiklos standartais vertintojas nustato veiklos kokybės lygį.

Vertintojas (-ai) – asmuo (asmenų grupė), vertinimo dalyvis (-iai), atliekantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančios Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimą ar išorinį vertinimą. Jis (jie) renka, analizuoja ir apibendrina svarbiausius duomenis apie Lopšelio-darželio veiklos kokybę ir, jais remdamasis, priima vertinamąjį sprendimą.

II SKYRIUS

LOPŠELIO-DARŽELIO VEIKLKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

6. Lopšelio-darželio įsivertinimo tikslas – sukurti Lopšelyje-darželyje, vykdančiame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, kokybės siekio kultūrą, į Lopšelio-darželio tobulinimo procesus įtraukiant visus bendruomenės narius.

7. Uždaviniai:

7.1. puoselėti pedagogų refleksiją, savianalizę ir bendradarbiavimą kaip vienus iš pagrindinių profesinės veiklos tobulinimo būdų;

7.2. identifikuoti Lopšelio-darželio veiklos stipriąsias puses, kylančius iššūkius ir numatyti Lopšelio-darželio veiklos tobulinimo gaires;

7.3. skatinti Lopšelio-darželio bendruomenės diskusiją apie ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo aukštą kokybę ir jos siekį;

7.4. skatinti Lopšelio-darželio bendruomenės refleksiją, savianalizę ir bendradarbiavimą kaip vienus iš pagrindinių profesinės veiklos tobulinimo būdų;

7.5. skatinti kiekvieno Lopšelio-darželio bendruomenės nario atsakomybę ir kartu viso Lopšelio-darželio atsakomybę už veiklos kokybę;

7.6. remiantis įsivertinimo metu surinktais įrodymais, kurti Lopšelio-darželio kokybės vadybos sistemą.

III SKYRIUS

LOPŠELIO-DARŽELIO VEIKLKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO PRINCIPAI

8. Atliekant Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimą remiamasi šiais principais:

8.1. holistiškumo – įsivertinimas atliekamas kaip vientisas, neskaidomas, visuminis procesas, aiškiai įžvelgiant įsivertinimo sričių tarpusavio sąsajas. Analizuojant, apibendrinant įsivertinimo metu gautus duomenis, reikia susieti ir apibendrinti iš visų šaltinių gautą informaciją.

8.2. kontekstualumo – vykdant įsivertinimą, Lopšelis-darželis atsižvelgia į konkretų socialinį, ekonominį, kultūrinį, technologinį ir pedagoginį kontekstą; jis pripažįstamas kaip veiksnys, kuris galintis lemti Lopšelio-darželio veiklos kokybę, ir kaip išteklius, kuriuo reikia remtis, siekiant aukštesnės kokybės;

8.3. atsakomybės – atlikdama įsivertinimą visa Lopšelio-darželio bendruomenė (kiekvienas jos dalyvis) prisiima atsakomybę už etišką įsivertinimo procesą, įsivertinimą atlieka objektyviai, tiksliai ir sąžiningai, tarpusavyje ir (ar) su kitais įsivertinimo proceso dalyviais bendraujama pagarbiai, saugo visų turimų ir (ar) gautų Lopšelio-darželio duomenų konfidencialumą;

8.4. nešališkumo – įsivertinimas atliekamas objektyviai ir skaidriai. Visa teikiama įsivertinimo informacija ir priimami sprendimai turi būti grindžiami patikimą duomenų analize, pagrįstais įrodymais, bendru vertinimo dalyvių sutarimu;

8.5. bendradarbiavimo – įsivertinimas yra bendradarbiavimo procesas, kai kiekvienas jo dalyvis supranta bendro darbo prasmę ir esmę, juo grindžia įsivertinimą ir pripažįsta, kad tai yra pagrindinė pokyčių jėga;

8.6. kokybės siekio kultūros kūrimo – visas įsivertinimo procesas grindžiamas nuostata, kad vertinimas yra tik įrankis siekiant nuolatinio Lopšelio-darželio veiklos kokybės gerinimo. Visi duomenys, gauti įsivertinimo metu, turi sudaryti prielaidas tobulinti Lopšelio-darželio veiklą (ugdymo procesą ir Lopšelio-darželio vadybą). Įsivertinimu siekiama identifikuoti stipriuosius Lopšelio-darželio veiklos aspektus, atrasti silpnuosius ir tobulintinus veiklos aspektus ir padrašinti Lopšelio-darželio bendruomenę siekti aukštesnės veiklos kokybės.

IV SKYRIUS

VIKOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO MODELIS

9. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimui (kaip ir išoriniam vertinimui) siūlomas modelis, kuris išryškina ikimokyklinio ugdymo (si) unikalumą, specifiškumą ir turi aiškias sąsajas su Geros mokyklos modeliu. Siūlomas vertinimo modelis (1 priedas) sudarytas iš septynių vertinimo sričių: 1) vaiko gerovė, 2) ugdymasis, 3) ugdymo (si) aplinkos, 4) ugdymo strategijos, 5) pasiekimų vertinimas ir ugdymo planavimas, 6) bendradarbiavimas su vaikų šeimomis, 7) besimokančios organizacijos kultūra.

10. Pateiktame ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos įgyvendinančios Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo modelyje, būtina suprasti ankstyvojo ugdymo ypatumus:

- pirma, šiuo laikotarpiu suaugusio žmogaus sąveika su vaiku yra esminė. Ikimokyklinio ar priešmokyklinio amžiaus vaikui sociokultūrinės aplinkos vaidmuo yra lemiantis, nes raidos ir ugdymo (si) subjektas nėra individualus vaikas, o integrali vaiko ir jam artimiausių suaugusiųjų sąveikos sistema,
- antra, siekiant ugdymo kokybės ir tikslingumo svarbu atskirti įvertinti vaiko saviraidos ir ugdymosi procesus ir mokytojo taikomas ugdymo strategijas bei jų sąsajas. Todėl įsivertinimo modelyje yra išskiriamos atskiros įsivertinimo sritys, susijusios su vaiko ugdymosi procesu (vaiko gerovė ir ugdymasis), tiek su pedagogo darbo erdve (ugdymo strategijos, pasiekimų vertinimas ir planavimas, ugdymo (si) aplinkos),
- trečia, tėvai kaip partneriai turėtų būti lygiaverčiai vaiko ugdymo (si) dalyviai kartu su mokytojais, kad nuosekliai kuriami bendradarbiavimo tarp Lopšelio-darželio ir šeimos pagrindai ankstyvojo ugdymo institucijoje sudarytų sąlygas visapusiškai šeimos ir Lopšelio-darželio partnerystei vaikui pradėjus lankyti bendrojo ugdymo mokyklą.

11. Kiekvienoje Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimo srityje yra išskirti rodikliai ir kriterijai, kurie sudaro galimybę geriau atskleisti įsivertinimo sritį, apibrėžia siekiamą rezultatą, teikia galimybių Lopšelio-darželio vadovams daryti sprendimus dėl Lopšelio-darželio veiklos tobulinimo; padeda atsakyti į svarbiausią klausimą: Ar lopšelis-darželis dirba veiksmingai?

12. Pirmoji sritis – vaiko gerovė, kurią suponuoja sąlygos, kuriose yra pripažįstami ir atliepiami visi vaiko poreikiai (fiziologiniai, emociniai, socialiniai, kognityviniai).

13. Antroji sritis – vaiko ugdymas (is) ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje gali būti apibrėžiamas kaip aktyvi ir prasminga vaiko veikla, sudaranti sąlygas bendrųjų vaiko gebėjimų (bendro pobūdžio kūrybingumo, vaizduotės, valios ir savireguliacijos, motyvacijos, kito žmogaus pozicijos bei veiklos prasmės supratimo) formavimuisi.

14. Trečioji sritis – ugdymo (si) aplinkos – tai fizinių, emocinių ir pedagoginių sąlygų visuma, kuri padeda ir skatina ikimokyklinio ar priešmokyklinio amžiaus vaiko ugdymąsi. Mokytojai, kurdami ugdymo (si) aplinkas, turi nuolat stebėti, kokie fiziniai ir pažintiniai aplinkos aspektai (priemonės ar veiklos) pirmiausia įsiklausydami į vaikų nuomonę, kuria grupės aplinką, ją papildydami, keisdami, modifikuodami.

15. Ketvirtoji sritis – ankstyvojo amžiaus vaiko raida pasižymi išskirtiniais bruožais, į kuriuos būtina atsižvelgti planuojant ugdymo strategijas: 1) vaiko raida yra kūrybinio pobūdžio, todėl labai svarbus nuolatinis vaiko patirties turtinimas, kuris leistų jam plėtoti ir stiprinti savo kūrybingumą, 2) vaiko raida pasižymi netolygumu, kuris lemia tai, kad vaiko psichikos raida nebūtinai sutampa su jo biologiniu amžiumi, todėl to paties amžiaus vaikų psichikos raida gali būti skirtinga. Mokytojas, dirbdamas net ir to paties amžiaus vaikų grupėje, turi taikyti skirtingas (individualizuotas) ugdymo strategijas.

16. Penktoji sritis – vaiko pasiekimų vertinimas ir ugdymo planavimas yra dvi labai svarbios Lopšelio-darželio darbo dalys, leidžiančios atliepti vaiko raidą atitinkančius pedagoginius lūkesčius, parametrus nacionaliniais tikslais, įvardintais ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo pasiekimų aprašuose. Vertinimo-planavimo ciklas sudaro galimybę mokytojui kryptingai dirbti, atsižvelgti į atskirų vaikų ir (ar) jų grupių reikmes.

17. Šeštoji sritis – bendradarbiaujat su vaikų šeimomis būtina nepažeisti keturių esminių principų: (1) vertinti ir gerbti šeimos vaidmenį vaiko ugdyme, (2) pripažinti, kad šeima yra pagrindinis vaiko ugdytojas ir informacijos apie vaiką šaltinis, (3) leisti šeimai pačiai pasirinkti jai priimtinus dalyvavimo grupės veikloje būdus ir (4) laikytis konfidencialumo.

18. Septintoji sritis – besimokančios organizacijos kultūrai būdingas bruožas – nuolatinis mokymasis iš veiklos ir veikloje. Besimokanti organizacija yra gyvybinga, kai Lopšelyje-darželyje yra (1) psichologinis saugumas; (2) skirtumų pažinimas ir įvertinimas; (3) atvirumas naujoms idėjoms; (4) refleksija.

V SKYRIUS

VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO ORGANIZAVIMAS

19. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimas yra Lopšelio-darželio kokybės užtikrinimo – vertinimo ir tobulinimo – ciklo dalis. Įsivertinimo principai įpareigoja Lopšelio-darželio direktorių, pavaduotoją ugdymui, pedagogus veikti kartu tariantis su ugdytiniais, jų tėvais (globėjais/rūpintojais) dėl ugdytinių siektinų vertybių, jų pažangos ir pasiekimų gerinimo, kuriant pasitikėjimo ir pagarbos vieni kitiems atmosferą.

20. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimą inicijuoja Lopšelio-darželio direktorius.

21. Lopšelio-darželio direktorius patvirtina įsivertinimo grupės sudėtį, dalyvauja įsivertinimo procese kaip Lopšelio-darželio bendruomenės narys, kartu su visa Lopšelio-darželio bendruomene aptaria įsivertinimo grupės gautus rezultatus ir kuria Lopšelio-darželio veiklos tobulinimo planą.

22. Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimo būdą ir atlikimo metodiką pasirenka Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo grupė, kuri yra atsakinga už viso įsivertinimo proceso planavimą ir įgyvendinimą. Visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai atsakingai dalyvauja įsivertinime ne tik pateikdami ar rinkdami duomenis, bet ir reflektuoja juos ir priiima atsakomybę už Lopšelio-darželio veiklos tobulinimo procesus ir sprendimų įgyvendinimą.

23. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimas gali būti atliekamas kaip:

23.1. visuminis įsivertinimas – tai plati Lopšelio-darželio veiklos analizė pagal visas septynias veiklos sritis, rodiklius ir juos detalizuojančius kokybės kriterijus. Šis būdas yra skirtas Lopšelio-darželio veiklos kokybės diagnostikai ir yra pagrindas teminiam Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimui.

23.2. teminis įsivertinimas – gili, tikslinga, išsami pasirinktos Lopšelio-darželio veiklos srities (ar tam tikram Lopšelyje-darželyje identifikuotam probleminiam klausimui spręsti svarbių rodiklių iš skirtingų sričių kombinacijos) analizė, kurią Lopšelis-darželis atlieka, norėdamas išigilinti į išsūkius keliančią Lopšelio-darželio veiklos sritį ar identifikuotą probleminį klausimą. Teminis įsivertinimas turėtų būti atliekamas be išankstinių nuostatų, Lopšelio-darželio bendruomenei būnant atvirai visiems šio įsivertinimo galimiems rezultatams. Tik tokiu būdu Lopšelis-darželis galės parengti Lopšelio-darželio tam tikros veiklos srities efektyviausią tobulinimo planą. Teminiam įsivertinimui Lopšelio-darželio veiklos vertinimo sritis gali būti pasirinkta iš septynių įsivertinimo sričių arba suformuluota savarankiškai, nusistatant rodiklius ir kriterijus.

24. Atliekant Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimą, yra renkami patikimi duomenys, pasirenkant tinkamus socialinio tyrimo metodus.

25. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimui plačiai taikomi antrinių duomenų šaltiniai: kiekybiniai Lopšelio-darželio stebėsenos duomenys, ugdytinių pažangos duomenys, pedagogų ir vadovų įsivertinimo ir atestacijos duomenys, įvairių Lopšelio-darželio vykdytų apklausų ir tyrimų duomenys ir kt. Šie duomenys papildo įsivertinimo metu tiesiogiai gautus duomenis, naudojami analizuojant situaciją ir grindžiant sprendimus dėl darbo kokybės bei tobulinimo kryptių.

VI SKYRIUS

VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO ORGANIZAVIMO ETAPAI

26. Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo grupei rekomenduojama įgyvendinti keturis įsivertinimo proceso etapus:

26.1. pasirengimas įsivertinti etapas. Jo metu Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimo diskusijoje nusprendžiama pasirinkti teminį tam tikros srities įsivertinimą, taip pat turi būti įvardintas aiškus motyvas, dėl kurio yra pasirenkama viena ar kita sritis. Jais remiantis gali būti suformuluojamas teminio įsivertinimo motyvas;

26.2. įsivertinimo koncepcijos kūrimo etapas. Jo metu yra parengiamas Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo planas (įsivertinimo tikslai; dalyviai ir jų funkcijos; duomenų šaltiniai; analizės kriterijai; įsivertinimo eigos planas);

26.3. įsivertinimo atlikimo etapas. Jo metu dalyviai renka duomenis ir informaciją. Pažymėtina, kad (mokytojai turi surinkti patikimus įrodymus iš įvairių šaltinių ir bendradarbiaudami su visais bendruomenės nariais (kitais mokytojais, švietimo pagalbos specialistais bei ugdytinių tėvais (globėjais)).

26.4. duomenų analizė, apibendrinimas ir sprendimų priėmimo etapas. Jo metu Lopšelio-darželio veiklos kokybės įsivertinimo grupė atlieka gautų duomenų analizę, kryptingai galvodama apie rezultatų reikšmę (ugdytiniui, mokytojui, tėvams, Lopšeliui-darželiui), sąsajas su praktine patirtimi, ryšius ir priežastis. Įsivertinimo grupė parengia pirminį Lopšelio-darželio veiklos įsivertinimo apibendrinimą, kuriame didelis dėmesys turėtų būti skirtas galimiems sprendimams dėl Lopšelio-darželio veiklos kokybės tobulinimo. Apie Lopšelio-darželio veiklos kokybės apibendrintus įsivertinimo rezultatus ir tobulinimo kryptis informuojama Lopšelio-darželio bendruomenė, Lopšelio-darželio savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija, dalyvių susirinkimas (savininkas). Kiti suinteresuoti asmenys. Konkretūs įsivertinimo metu gauti duomenys yra konfidenciali Lopšelio-darželio informacija.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

27. Veiklos kokybės įsivertinimas ir tobulinimas yra tarpusavyje susiję priežasties ir pasekmės ryšiais, daro įtaką vienas kitam. Lopšelis-darželis kaip pradinį tašką gali pasirinkti tobulinimo aspektą, o vėliau įsivertinti taikytų priemonių naudingumą ir atvirkščiai pradėti nuo įsivertinimo ir pereiti prie tobulinimo veiksmų. Tobulinimo ir vertinimo ciklas paprastai siejamas su Lopšelio-darželio strateginio planavimo ciklu.

28. Veiklos kokybės įsivertinimo rezultatai yra pagrindas bendru sutarimu priimti sprendimus dėl pasiektos veiklos kokybės, dėl pasiektos pažangos ir dėl ugdytinių socialinio, emocinio ir dorovinio ugdymo, jų ugdymosi pažangos bei Lopšelio-darželio veiklos kokybės tobulinimo.

29. Lopšelio-darželio informacija apie veiklos kokybės įsivertinimo apibendrintus rezultatus ir tobulinimo kryptis skelbiama viešai atsiskaitant visuomenei apie siekiamas vertybes ir pažangą.

30. Veiklos kokybės įsivertinimo rezultatai yra pagrindas bendru sutarimu priimti sprendimus dėl pasiektos veiklos kokybės, dėl pasiektos Lopšelio-darželio pažangos ir dėl ugdytinių socialinio, emocinio ir dorovinio ugdymo, jų mokymo (si) pažangos ir pasiekimų bei Lopšelio-darželio veiklos kokybės tobulinimo.

1 priedas. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas vykdančio Lopšelio-darželio veiklos kokybės vertinimo modelis (trejos modelio dimensijos).

